Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради
«Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Кафедра «Мистецтво співу»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
_____ Сергєєнко О.М.
31 серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА

Рівень вищої освіти	**Перший (бакалаврський)**
Галузь знань	**02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність	**025 «Музичне мистецтво»**
Освітньо-професійна програма	**«СПІВ»**
Статус дисципліни	**Обов'язкова**

Київ - 2022

Робоча програма навчальної дисципліни **«Майстерність актора»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Спів».**

Розробники: Раденко Ю. В., заслужена артистка України, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Маслова-Лисичкіна І. А. – викладач вищої кваліфікаційної Категорії, викладач КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри_____ **Кочерга А. І.**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	**Розподіл годин за навчальним планом**	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	Рік підготовки: 2 – й	
Загальна кількість годин –120	120	120
Кількість модулів – 2 Змістових модулів – 5	Семестр:	
Для денної форми навчання аудиторних тижневих годин: 3 - й семестр – 16 х 2 = 32 години; 4 - й семестр – 16 х 2 = 32 години. Самостійної роботи студента 56 годин. Для заочної форми навчання аудиторних годин: 3 - й семестр – 10 практичні 4 - й семестр – 10 практичні. Самостійної роботи студента – 100 годин.	3 – й; 4 - й	3 - й; 4 – й
	Лекції:	
	-	-
	Практичні:	
	64	20
Вид підсумкового контролю: практичне завдання.	Індивідуальні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: 3 - й семестр – залік; 4 - й семестр – екзамен.	Самостійна робота:	
	56	100

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: комплексне виховання сучасного актора-вокаліста з високим культурним та інтелектуальним рівнем, з розумінням специфіки суміжних мистецтв, з бездоганним художнім смаком; засвоєння студентами системи теоретичних знань і практичних навичок акторського мистецтва; опанування методами професійної роботи вокаліста-артиста над створенням сценічного образу та оволодіння технологіями сучасного мистецтва.

Предмет навчальної дисципліни: методика оволодіння законами професійної поведінки людини на сцені, починаючи від комплексного виховання актора-вокаліста, елементів внутрішньої та зовнішньої техніки актора до повноцінного створення сценічного образу.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Майстерність актора» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1).

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2).

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3).

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 4).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 5).

Навички міжособистісної взаємодії (ЗК 6).

Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 7).

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 8).

Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями (ЗК 9).

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт (ЗК 11).

Здатність працювати автономно (ЗК 12).

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість (ЗК 13).

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 14).

Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 15).

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про суспільство та у розвитку суспільства (ЗК 17).

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності (СФК 1).

Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавський діяльності (СФК 2).

Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва (СФК 3).

Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності (СФК 6).

Здатність здійснювати основні шляхи інтерпретації художнього образу (СФК 9).

Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності (СФК 12).

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв’язків (СФК 13).

Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності (СФК 17).

Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві (СФК 18).

Завдання дисципліни: засвоєння студентами теоретичних основ, напрямків та практичних навичок акторського мистецтва у творах різних

жанрів, а також набуття фахових умінь і навичок, спеціальних здібностей: художньо-образного мислення; конкретності акторського бачення; емоційно-образного рішення; ознайомлення з творчими методами роботи над роллю (образом) провідних педагогів, майстрів сцени (оперної, камерної); розуміння специфічної сутності концертного номера як синергії мистецтв і особливості виконавської майстерності; збагачення змісту професійної освіти вокаліста, виховання художнього смаку та сценічної виконавської культури.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Майстерність актора» є опанування таких навчальних дисциплін (освітніх компонентів ОК) освітньої-професійної програми (ОПП):

ОК 15. Спеціальний клас. Сольний спів.

ОК 16. Історія вокального мистецтва.

ОК 23. Сценічна мова.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми **«Спів»** вивчення навчальної дисципліни **«Майстерність актора»** забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН)**:**

Програмні результати навчання	**Шифр ПРН**
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом (інструментом) на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8

Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Майстерність актора»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	**Шифр ПРН**
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом (інструментом) на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15

4. 1. Після опанування навчальної дисципліни «Майстерність актора» студенти повинні:

знати:

- основні тенденції розвитку акторської майстерності в Україні й світі; основи формування та основні напрямки акторського мистецтва;
- етику і дисципліну як складову частину системи К.С.Станіславського;
- творчі завдання у створенні музично-драматичного образу, як оволодіння навичками поєднання трьох мистецтв: вокального, музичного, сценічного;
- комплекс професійних завдань і навичок для створення цілісного художнього образу;
- методику роботи актора над собою у творчому процесі переживання;
- елементи внутрішньої та зовнішньої техніки актора;

- значення запропонованих обставин та магічне « якби» у творчості актора;

- комплексну систему вправ на взаємодію дихання, голосу, мови, тіла (голосу і пластики);

вміти:

- проявляти здатність до самостійного вирішення професійних задач;
- визначати сюжетну лінію музичного твору та його стильові особливості;
- робити ідейно-тематичний, композиційний і логічний аналізи тексту ;
- аналізувати тематику та мову музично-драматичних мистецтв;
- володіти сценічною дією як основним виразником акторської майстерності;
- розуміти процеси сценічного спілкування (взаємодія);
- володіти методом дійового аналізу ролі;
- володіти методикою створення сценічного образу в процесі пізнання;
- втілювати (створювати) задум ролі (образу);
- розкривати акторські надзавдання;
- знаходити цікаві характери й характерності образів;
- захоплювати учасників колективу процесом пізнання вокального твору, сценарію, музичної вистави, тощо;
- добирати яскраві матеріали, необхідні для створення образу чи персонажу, постановочного номеру;
- керувати своєю психікою і позбуватися сценічних затисків,
- відпрацьовувати виразність вокальної мови;
- розкривати суть сценічного епізоду та характери дійових осіб;
- втілювати індивідуальне бачення всіх компонентів акторської майстерності та підпорядковувати власному художньому задуму через наочну органічну дію;

- працювати над дійовим аналізом, визначати і фіксувати основні параметри поведінки персонажу (репліка, словесна дія, вокальна лінія, зовнішня та внутрішня дія, підтекст, поведінка);

- створювати переконливий художній образ при виконанні вокальних творів;

- самостійно розкривати акторські надзавдання через створення лінії наскрізної дії художнього твору, персонажу (сценічного образу);

- провести теоретичний аналіз своєї роботи.

Мати навички soft skills:

- навички самоорганізації;
- презентаційні навички;
- здатність оволодівати сучасною інформацією;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5. 1. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентації творчих робіт;
- результати тренінгів;
- залік;
- іекзамен.

5. 2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів***:***

- поточний;
- підсумковий модульний;

- семестровий (залік, екзамен)..

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – A (90 - 100), B (82 - 89), C (75 - 81), D (64 - 74), E (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34), яка переводиться в національну (чотирибальна: 5 – «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Поточний контроль відбувається на кожному аудиторному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми, перевірку практичних завдань (вправ, тренінгів, етюдів, роботи над епізодом, вокальним твором, образом, роллю), знаходження необхідної інформації, її обсяг та глибину опрацювання, активність засвоєння інформації та творчого пошуку, емоційність, самобутність.

Бали	**Критерії оцінювання**
5	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час опитування. Повністю опанував навичками з конкретних творчих завдань. Вміє опрацювати спеціальну літературу (основну та додаткову), та на основі отриманих знань створювати образ. Вірно, з визначеною метою виконує вправи, запропоновані викладачем - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Ставиться до виконання завдань активно, емоційно, творчо. Демонструє вміння створювати музично-драматичний образ, цікаву внутрішню та зовнішню характерність ролі (образу), досконало володіючи словесною дією.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час опитування, але припускає окремі несуттєві неточності. Виконав сценічне завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу, але недостатньо володіє словесною дією, недостатньо використовує при створенні образу елементами зовнішньої характерності ролі. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань створює образ. З розумінням виконує вправи, запропоновані викладачем - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Має незначні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності.

3 Мінімальний поріг оцінювання	В цілому володіє навчальним матеріалом. У відповідях припускає неточності та помилки. Опанував окремими навичками з творчих завдань. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, як види сценічної дії (сценічні, фізичні), але недостатньо володіє природою почуттів жанру, не знайшов пластичний малюнок образу. Опрацьовує недостатньо джерел, на основі яких можна створити переконливий образ. Виконує запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди) формально. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань без зацікавлення в результаті.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово відповідає на запитання під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, як види сценічної дії (сценічні, фізичні), але робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди) формально, не активно. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчій підхід.
1	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час опитування. Фрагментарно, поверхово, та з помилками відповідає під час опитування. Володіє окремими навичками з творчих завдань, але на низькому рівні. При виконанні сценічних завдань використовує окремі засоби впливу, робить помилки. Не виявляє вміння створити образ, не достатньо розуміє запропоновані обставини твору, уривку, епізоду, етюду. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, пасивно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчий підхід.
0	Не володіє навчальним матеріалом, та не в змозі його викласти. Не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не виконує жодного практичного завдання. На заняттях пасивен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Денна, заочна форма навчання

Весь обсяг роботи, що виконує студент протягом семестру підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, семестровий контроль, з подальшим переведенням в національну шкалу. **Максимальна** кількість балів, яку може отримати студент за різні види завдань вказана в таблиці.

Модуль 1										
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Рааом за темами	Залік	**Всього**
Аудиторні практичні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	30	
Самостійна робота студентів	5	5	5	5	5	5	5	35		
Сума балів								**70**	**30**	**100**

Модуль 2										
	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5					
	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Рааом за темами	Екзамен	**Всого**
Аудиторні практичні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	30	
Самостійна робота студентів	5	5	5	5	5	5	5	35		
Сума балів								**70**	**30**	**100**

Т1, Т2 ... Т 14 – теми занять

Модульний (семестровий) контроль знань студентів

Критерії модульного (семестрового) оцінювання знань студентів

Виконання практичного завдання	**Критерії оцінювання**
27 – 30	Повністю опанував практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Творчо виконує завдання, спираючись на теоретичні знання, акторську методику. Керує власним творчим процесом, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати засоби впливу, створює переконливий образ. Не має м'язових затисків, емоційний, вміє зацікавити.
23 – 26	Достатньо повно оволодів практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Намагається творчо виконати завдання, спирається на теоретичні знання, акторську методику. Контролює власний творчій процес, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати окремі засоби впливу, створює власний образ. Має незначні м'язові затиски, емоційний.
22 – 18 **18** Мінімальний поріг оцінювання	В цілому володіє практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Виконує завдання, частково спираючись на теоретичні знання та акторську методику. Епізодично контролює власний творчій процес, не відчуває і не відображає цілісності у номері, намагається втілити власну думку і відчуття, але непереконливо. Має незначні м'язові затиски, недостатньо емоціональний.
12 -17	Не володіє повним обсягом начального матеріалу, що відбивається на якості виконання практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Намагається контролювати власний процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, недостатньо емоціонален.
1 – 11	Поверхово і фрагментарно засвоєний обсяг навчального матеріалу, тому виконує частину практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Майже не контролює процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, недостатньо емоціонален.
0	Не володіє навчальним матеріалом. Не виконав практичного завдання. Має значні проблеми з м'язовою свободою.

Критерії підсумкового оцінювання знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS та критерії оцінювання	
90-100	Відмінно	**A**	Студент систематично і відмінно виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час опитування. Повністю опанував навичками з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючи для цього різні засоби впливу. Вміє опрацьовувати спеціальну літературу (основну та додаткову), та на основі отриманих знань втілювати акторські задуми. Вірно, з визначеною метою виконує вправи та етюди, практичні творчі завдання. Ставиться до виконання завдань активно, емоційно, творчо. Повністю розкрита тема реферату. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.
82-89	Добре	**B**	Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час опитування, але припускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Опанував більшістю навичок з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючі для цього різні засоби впливу. Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань втілює акторські задуми.. З розумінням виконує вправи, (етюди), практичні завдання. Має незначні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності. Розкрита тема реферату. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.
74-81		**C**	Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Володіє навчальним матеріалом, намагається обгрунтовувати свої відповіді, але припускає окремі неточності та помилки. Опанував більшістю навичок з конкретних творчих завдань. Виконує сценічні завдання, використовуючі для цього різні засоби впливу.

			Опрацьовує спеціальну літературу (основну), та на основі отриманих знань втілює акторські задуми.. З розумінням виконує вправи, (етюди), практичні завдання. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань творчо, але не вистачає активності. Тема реферату розкрита недостатньо повно. Робота оформлена за зразком. Має конспект лекцій в повному обсязі.
64-73	Задовільно	**Д**	Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, та фрагментарно викладає його під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу, але робить помилки. Не опрацьовує достатньо джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем практичні завдання на посередньому рівні. Має м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань пасивно. Тема реферату розкрита недостатньо. Робота недооформлена. Має конспект лекцій не в повному обсязі.
60-63		**Е**	Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, з помилками викладає його під час опитування. Опанував окремими навичками з творчих завдань, але навички нестабільні. При виконанні сценічних завдань намагається використовувати різні засоби впливу але робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Виконує запропоновані викладачем практичні завдання формально, не активно. Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно. без зацікавлення в результаті. Тема реферату розкрита частково. Робота не оформлена. Відсутній повний конспект лекцій, т.к. лекції конспектувались фрагментарно.
35-59		**FX**	Студент несистематично, на незадовільному рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань під час опитування. Фрагментарно, поверхово та з помилками викладає його

	Незадовільно		під час опитування. Володіє окремими навичками з творчих завдань, але на низькому рівні. При виконанні сценічних завдань використовує окремі засоби впливу, робить помилки. Не опрацьовує джерела, на основі яких можна створити сценічний образ. Намагається виконати запропоновані викладачем вправи - на просту дію, на свободу м'язів, пам'ять та синхронність фізичних дій, з уявними предметами (етюди). Має значні м'язові затиски. Ставиться до виконання завдань формально, неемоційно, пасивно, без зацікавлення в результаті, ігнорує творчій підхід. Тема реферату не розкрита. Робота не оформлена. Є робочий зошит з дисципліни «Майстерність актора», але теми конспектувались фрагментарно. Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0-34		**F**	Студент епізодично, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. При теоретичному опитуванні студент не може відповісти на жодне питання. Не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не виконує жодного практичного завдання. На заняттях пасивен. Реферат відсутній. Відсутній робочий зошит та конспекти з дисципліни «Майстерність актора». Необхідне повторне вивчення дисципліни.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	5 Відмінно	**A**
82 – 89	4 Добре	**B**
74 – 81		**C**
64 – 73	3Задовільно	**Д**
60 – 63		**E**
35 – 59	2 Незадовільно	**FX** Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0 – 34		**F** Необхідне повторне вивчення дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6. 1. Зміст навчальної дисципліни «Майстерність актора».

Для студентів денної та заочної форми навчання

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Мистецтво актора в історичному вимірі.

Тема 1. Дисципліна «Майстерність актора». Її мета, завдання, система оцінювання. Важливість в підготовці артиста-вокаліста. Історія акторського мистецтва.

Мистецтво актора в давньогрецькому театрі, театрі Римської імперії. Значення маски як передачі людських пристрастей і створення архітипічного образу.

Особливості мистецтва актора у літургічній драмі, містерії, міраклі, мораліте та фарсі театру середніх віків. Значення масок комедії дель арте для розвитку європейського театру.

Акторське мистецтво в епоху Відродження. Виникнення сцени-коробки як еволюція акторської майстерності. Принципи акторської гри в театрі епохи класицизму. «Парадокс про актора» Д.Дідро.

Засоби акторської виразності в епоху романтизму. Вимоги до акторського виконання реалістичного театру. Засоби створення образу-характеру в психологічному та символічному театрі. Позитивне значення натуралізму в акторському мистецтві та його вади. Принципи розвитку характеру в драматургії театру парадоксу. Ефект відчуження в мистецтві епічного театру.

Практичні завдання. Ознайомлення з творчими можливостями студентів. Мета: розкриття здатності психофізичного апарату студента для виконання психофізичних задач.

Завдання: виконати комплекс пластичних завдань; виконати комплекс музичних завдань; виконати завдання на перевірку імпровізаційних можливостей; виконати комплекс вправ на увагу органів чуттів; виконати комплекс вправ на емоційну пам’ять; виконати комплекс вправ на уяву та

фантазію; виконати комплекс вправ на розвиток навичок робочого самопочуття.

Тема 2. Акторське мистецтво вокаліста. Особливості роботи вокаліста над створенням образу.

Мистецтво «переживання» як повне перевтілення актора в образ за принципом тотожності, психофізичного злиття з образом, безпосереднього органічного переживання в кожний момент сценічного буття.

Мистецтво удавання як вміння зафіксувати зовнішній малюнок ролі, підказаний живим відчуттям актора в підготовчий репетиційний період.

Ефект відчуження (Б.Брехт) як засіб пізнання і відтворення дійсності в художньому образі. Епічна форма театру (Б.Брехт), яка передбачає критичне ставлення актора до образу, ставить глядача у стан спостерігача, стимулює активність його думки і примушує його приймати рішення.

Синтез напрямків «переживання» та «відчуження» як засіб створення цілісного художнього образу в мистецтві актора.

Подібності та розбіжності в роботі театральних артистів (оперних та вокалістів естрадних) над створенням образу, експериментальні пошуки у створенні сценічного образу.

Сценічне ремесло, його позитивна і негативна оцінки. Ремесло як технологічний засіб створення структури сценічного образу. Дилетантизм як комплекс поверхових знань про певні явища. Дилетантизм учнівський, дилетантизм у мистецтві актора.

Практичні завдання. Виявлення ступеню учнівського дилетантизму. Мета: розкриття здатності психофізичного апарату студента для виконання сценічних задач. Завдання: виконати одиночний етюд на задану тему в імпровізаційному самопочутті; виконати парний етюд на задану тему в імпровізаційному почутті; виконати груповий етюд на задану тему в імпровізаційному почутті.

Тема 3. Принципи акторського мистецтва.

Дія в житті як процес людської поведінки, спрямованої на досягнення певної мети. Розкриття в дії людської особистості – органічна властивість природи людини.

Драматична дія як основний засіб створення драматургом характерів дійових осіб.

Сценічна дія – основний засіб театрального, естрадного мистецтв, роль дії в акторському мистецтві.

Дія як основний засіб створення актором характеру та втілення образу на сцені.

Специфіка сценічної дії, різновиди сценічної дії: внутрішня (психічна) та зовнішня (фізична), їх органічна єдність і взаємозв'язок. Словесна (вокальна) дія. Органічність (справжність) сценічної дії, відмінність органічної дії від удаваної.

Основні ознаки акторської дії: активність, цілеспрямованість, логічність, послідовність, продуктивність, конкретність дій, що відбуваються на сцені. Мотивація дії. Пристосування як «внутрішня і зовнішня» форма спілкування між людьми (М. Кнебель). Сценічна задача: мета, перешкода, пристосування, дія як досягнення поставленої мети.

Практичні завдання.

Завдання: оволодіти найпростішою дією з умовним предметом у сценічному етюді; встановити логіку і послідовність сценічної дії в етюді відповідно до над завдання; виконати вправи на оволодіння сценічної дією; виконати груповий етюд на оволодіння сценічної дією. виконати одиночний етюд на оволодіння простої фізичної дії; виконати одиночний етюд на перетворення психічної дії у фізичну.

Тема 4. Види і форми та реалістичні традиції художніх мистецтв.

Реалізм (realism – лат.) – образне, правдиве відображення явищ дійсності, відтворених у художній формі. Художня правда – головний критерій цінності реалістичного мистецтва. Акторське ремесло, види і форми мистецтв, видовищ. Театральна, оперна та естрадні спектаклі

(акторські номери). Традиції у виконавському мистецтві, унікальні властивості й специфічна природа творчості вокаліста. Особистісний характер мистецтва актора-вокаліста як самостійного сценічного номера, побудованого за законами драматургії.

Тема 5. Різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів.

Комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору).

Різновиди музичної творчості: «первинний» - композиторський та « вторинний» - виконавчий. Музично-поетичне мистецтво, в якому голос актора-вокаліста відіграє чільну, рівноправну роль з музичним інструментом.

Вистава, представлення, спектакль, сценічний номер. Основи номеру як сценічної дії : вокаліст - пісня. Комплексне освоєння партії. Драматургія і система освоєння ролі (партії, образу виконавця в пісні), архітектоніка, етапи побудови образу. Робота над роллю вдома, підготовка до репетицій. Поняття й трактування. Вокальна частина (арії, аріозо, речитатив, ансамбль, хор) та симфонічні (увертюра, антракт). Різниця між музикою в опері, драматичному спектаклі, народній пісні. Характеристика і особливість інших видів музичного мистецтва: оперета, комічна опера, музична комедія, мюзикл, фолк-опера тощо.

Практичні завдання.

Оволодіння навичками створення перед робочого стану для подальшої роботи над образом (роллю). Комплексне освоєння партії. Початок роботи над образом – плід художніх зусиль артиста-вокаліста (в епізодах художнього, пісенного чи оперного прожитого життя).

Завдання: виробити в собі необхідність практичного засвоєння поняття – «дисципліна повинна стати творчою необхідністю» Е.Вахтангов; створювати творчу атмосферу під час роботи; виконати вправи для тренінгу емоційної пам’яті.

Тренінг елементів уваги з метою досягнення багатопланової уваги; користування «трьома колами уваги» для набуття публічної самотності, виконати вправу на зосередженість уваги на заданих об'єктах.

Змістовий модуль 2. Техніка акторської майстерності.

Тема 6. Акторська техніка. Елементи внутрішньої техніки актора. Елементи зовнішньої техніки актора.

Сценічна увага та її види. "М'язова свобода". Сценічна уява як перший поштовх до сценічної дії. Спостережливість та емоційна пам'ять. Почуття правди і віра. Відбір та "оживлення" запропонованих обставин, їх оцінка. Логіка і послідовність.

Сценічне спілкування та його види (психофізичне, словесне, пряме, опосередковане). Основні етапи взаємодії (орієнтація, сприйняття об'єкта, оцінка, "пристосування", дія спрямована на об'єкт). Темпоритм сценічної дії. Сценічне самопочуття. Нерозривність усіх елементів внутрішньої техніки актора, їх комплексне вивчення і тренінг в умовах сценічної дії.

Матеріал актора. Зовнішні дані актора: пластика, міміка, рухи, жести, дихання, голос, вимова, дикція. Диференційований підхід до кожної акторської індивідуальності. Удосконалення рухів і жестів. Тренінг дикційного і голосового апарату як одного з основних виразників акторської техніки.

Практичні завдання

Завдання: провести спостереження за навколишньою дійсністю в усіх дрібних деталях для подальшого використання потрібних явищ у практичній сценічній роботі; показати поведінку домашніх тварин, птахів та звірів; засвоїти послідовність поведінки в роботі з уявними предметами; розвинути здатність до уяви та фантазії; засвоїти елемент сценічної взаємодії – «орієнтація»; оволодіти елементом сценічної взаємодії – «привернення» на себе уваги партнера, «прилаштування» до партнера.

Відпрацювати поєднання руху і голосового звучання; оволодіти сценічним звучанням дикційного апарату і голосу в незручному положенні

тіла; виконати вправи на удосконалення жесту; засвоїти поєднання жесту з психічним імпульсом.

Тема 7. Природа сценічного самопочуття. Сценічний етюд та його побудова.

Сценічне самовідчуття як включення внутрішніх і зовнішніх елементів акторської психотехніки у творчий процес. Елементи внутрішнього сценічного самовідчуття – відчуття, настрій, почуття, стан тощо. Фізичні самовідчуття. Участь певних елементів акторської психотехніки (сприйняття, увага, відчуття, емоційна пам'ять, думка, почуття правди і віра) у спільному прагненні для створення внутрішнього стану актора. Роль запропонованих обставин та магічного "як би" у створенні сценічного самовідчуття.

Етюд – абетка професії художника, музиканта, актора, режисера тощо.

Етюд як тренінг психотехніки актора, виразник його життєвих спостережень. Структура сценічного етюду. Принципи побудови сценічного етюду. Закони існування у сценічному етюді. Різновиди сценічних етюдів. Подія як основна умова сценічного етюду. Етюди з уявними предметами та етюди з предметами. Етюди в умовах органічного мовчання. Сценічний етюд як засіб органічного народження слова. Функції етюду в дійовому аналізі п'єси і ролі.

Практичні завдання.

Завдання: виконати вправи з акторської психотехніки, що сприяють створенню внутрішнього самовідчуття; визначити та відібрати запропоновані обставини для створення внутрішнього сценічного самовідчуття; виконати вправи на подолання внутрішніх самовідчуттів та настроїв, підпорядковуючи їх над завданню; відпрацювати зміну двох-трьох внутрішніх самовідчуттів залежно від зміни запропонованих обставин.

Відпрацювати методики створення сценічних етюдів; виконати сценічну дію в етюді в умовах органічного мовчання; виконати органічну

дію в груповому етюді; відпрацювати елементи акторської психотехніки – почуття правди і віра, логіка і послідовність тощо для створення органічної поведінки в етюді.

Модуль 2.

Змістовий модуль 3. Сценічна дія у акторській творчості.

Тема 8. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості. Мистецтво сценічної дії.

Специфіка сценічної дії, внутрішнє (психічна) і зовнішня (фізична, словесна), їх органічна єдність та взаємозв'язок. Застереження проти «спрощеного» розуміння терміна «фізична дія». Фізична дія як засіб виявлення – процесу мислення, бажання, прагнення і т. д.

Органічність (справжність) сценічної дії, відмінність органічної дії від показної. Необхідні елементи для побудови сценічної дії: запропоновані обставини, сценічна мета, об'єкт дії, належність перешкод (події) та їх подолання. Дія та протидія. Боротьба як результат протидій. Значення уяви та фантазії в оволодінні мистецтвом дії.

Психофізична дія як засіб вираження сценічної поведінки, цілеспрямованість психофізичної дії як необхідна умова досягнення поставленої мети в процесі боротьби. Пам'ять фізичних дій. Логіка фізичних дій.

Значення запропонованих обставин для створення сценічного образу. Роль уяви та фантазії у виправданні запропонованих обставин ролі..

Практичні завдання.

Завдання: визначити мету персонажа створеної інсценізації; вибудувати логіку і послідовність сценічної дії для досягнення мети в інсценівці; оволодіти процесом безперервної психофізичної дії; засвоїти поняття «пристосування» у виконанні певного сценічного завдання в інсценівці; засвоїти практичну різницю між дієсловами, що визначають почуття і дієсловами, які спонукають до сценічної дії; визначити вірне психофізичне самопочуття персонажу в обраній інсценізації.

Виконати вправи на задану тему місця дії; виконати вправи на задану тему часу; виконати вправи на задану тему у зазначену пору року; виконати вправи на розвиток уяви для оволодіння запропонованими обставинами; засвоїти значення магічного «як би» найскладніших запропонованих обставин етюду; відпрацювати запропоновані обставини в парному етюді.

Тема 9. Сценічне спілкування (взаємодія). Природа словесної взаємодії. Сценічна задача. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.

Відмінність сценічного спілкування від життєвого. «Четверта стіна». Різновиди сценічного спілкування. Пряме спілкування з об’єктом на сцені і через нього – опосередковане з глядачами. Самоспілкування. Спілкування з відсутнім, уявним об’єктом. Відсторонення.

Природа спілкування – взаємодія партнерів у процесі сценічної боротьби. Суперечність законів сцени та законів життя у створенні органічного процесу спілкування. Сприйняття сценічного об’єкта.

Етапи сценічного спілкування. Комунікативна словесна взаємодія. Етапи процесу словесної взаємодії – орієнтація, оцінка, привернення уваги партнера, прилаштування до дії на нього і перелаштування до досягнення мети.

Слово як засіб втілення авторської ідеї. Поняття про «внутрішній монолог», « звернений монолог». «Кінострічка бачень». Поняття підтексту. Взаємозв’язок тексту і підтексту. Побудова боротьби та взаємодії між партнерами за допомогою слова.

Сценічна задача, її складові елементи. Шлях до створення сценічної задачі: текст – пропоновані обставини – підтекст – почуття (емоції) – задача (воля) і від задачі (бажання) до дії, що втілюється як словесно, так і іншими засобами. Контрнаскрізна дія як перепона на шляху здійснення ланцюга задач і мобілізація нових засобів для їх виконання. Поняття про надзавдання артисто-ролі.

Емоційна або афективна пам’ять за Т. Рибо. Властивості та особливості емоційної пам’яті. Розвиток емоційної пам’яті. Асоціативний механізм пам’яті. Збагачення емоційної пам’яті для використання у словесній взаємодії. Джерела накопичення емоційної пам’яті – життя, поезія, література, музика, образотворче мистецтво, природа тощо.

Практичні завдання

Проаналізувати текст та мелодію вокального твору для реалізації визначеної мети при створенні образу; вибудувати та виконати логіку, послідовність і цілеспрямованість фізичної дії, що передує словесній взаємодії; визначити мотивацію створення внутрішнього монологу. Створення «внутрішнього монологу» в процесі роботи над роллю; застосування ілюстрованого підтексту.

Виконати вправи на спілкування з партнером; на спілкування з уявними об’єктами – образами; засвоїти техніку взаємодії з партнером, враховуючи контакт із глядацькою залою; засвоїти необхідність встановлення суперечностей, які спонукають до виникнення конфлікту в процесі взаємодії; виконати сценічну взаємодію в парному етюді; виконати взаємодію з партнером на задану тему шляхом імпровізації.

Виконати вправи на розвиток ініціативної уяви; застосувати засоби використання емоційної пам’яті у створені чуттєвої; застосування музичних творів для збудження емоційної пам’яті в процесі словесної взаємодії; використання емоційної пам’яті через відчуття для створення словесної взаємодії в роботі над роллю в інсценівці.

Змістовий модуль 4.

Методика та етапи роботи артиста-вокаліста над художнім образом в творах різних жанрів.

Тема 10. Методологія роботи співака над образом.

Творчий метод як система принципів, що сприяє процесу створення твору мистецтва, формуванню певних напрямів (течій) у мистецтві художніх стилів. Творчий метод (методологія) як сукупність принципів

художнього відбору, узагальнення у художньому творі, естетичної оцінки та образного втілення життєвого матеріалу. Творчий метод у мистецтві актора-вокаліста як засіб пізнання життя, його оцінка та перетворення життєвого матеріалу в мистецький сценічний образ та його побудова.

Методологія акторської творчості. Методологія роботи актора над роллю чи художнім образом у творах різних жанрів: створення характеру дійової особи, вміння діяти в образі та виявляти надзавдання.

Практичні завдання.

Завдання: дослідити разом з режисером-педагогом запропоновані обставини п'єси і ролі, пісні й образу, обрані для роботи; відпрацювати разом з режисером фабулу драматичного (вокального) твору; визначити разом з режисером послідовний ланцюг задач персонажа; з'ясувати від'ємності поведінки персонажа й актора у пропонованих обставинах художнього твору (п'єса, лібрето, пісня) за допомогою магічного "як би"; виконати етюди на оволодіння "місцем дії", "часом дії", "порою року" тощо; виконати етюди на оволодіння запропонованими обставинами образу від власного імені в умовах магічного "як би".

Тема 11. Етапи роботи актора-вокаліста над роллю.

Робота актора над роллю (сценічним образом) як складний творчий процес. Шляхи створення сценічного образу, його внутрішньої сутності, зовнішньої характеристики. Уміння знайти типові риси в образі, відрізнити головне від другорядного в його характері, дати соціальну характеристику образу. Роль світогляду виконавця в роботі над образом, його загальної культури, творчих даних.

Етапи роботи актора-вокаліста над роллю. Перше знайомство з п'єсою, клавіром (партитурою), лібрето, піснею, роллю. "Створення життя людського тіла (ролі)". Процес пізнання п'єси і ролі (аналіз).

Етап ознайомлення (процес пізнання):

– визначення разом з режисером теми, ідеї, проблематики п'єси та місця дійової особи в системі художніх образів п'єси;

– визначення головних подій та головного конфлікту п’єси і відношення до них дійової особи;
– збір за п’єсою матеріалів про персонаж: автор про персонаж, персонаж про себе, інші дійові особи про персонаж.

Відчуття надзавдання та наскрізної дії ролі.

Практичні завдання

Завдання: визначити разом з режисером тему, ідею проблематику п’єси; визначити разом з режисером місце дійової особи в системі художніх образів драматургічного твору; визначити разом з режисером головні події та головний конфлікт п’єси і відношення до них дійової особи; усвідомити попереднє відчуття «зерна» ролі; попереднє відчуття внутрішньої характерності ролі; дослідити предмет, природу та структуру головного конфлікту п’єси та місце дійової особи в ньому; усвідомити попереднє відчуття, надзавдання та наскрізної дії ролі; дати словесний портрет дійової особи п’єси, розкрити його внутрішній світ; скласти внутрішній монолог персонажу п’єси.

Виконати найпростіші фізичні дії ролі від власного імені, «тут і зараз», побудувати внутрішній монолог персонажа, виходячи з авторського тексту; визначити підтекст ролі залежно від авторського тексту і задач дійової особи; виконати етюди у вигородках – “я” – актор у запропонованих обставинах п’єси з реквізитом, деталями костюму, аксесуарами тощо; народження і фіксація вірних і необхідних мізансцен; пошуки пристосувань в процесі взаємодії з партнером; створення атмосфери та темпоритмічного малюнку ролі.

Змістовий модуль 5. Робота актора над роллю в процесі пізнання.

Тема 12. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.

Драматургія як художнє відображення дійсності через систему образів. Колізія та конфлікт як основні прояви характеру персонажа. Фабула як послідовний ланцюг подій та фактів, що створюють лінію ролі.

Поняття про сценічний характер та засоби його виявлення. Центральна подія як прояв сутності характеру персонажа. Пропоновані обставини п'єси – ґрунт для визначення психофізичної дії персонажа та виявлення сценічних задач ролі. Композиція п'єси та композиція вистави. Лінія ролі.

Практичні завдання

Завдання: читання п'єси за ролями (логіка мови, ритм, тональність, мовна характеристика); визначити та оволодіти підтекстом ролі; визначити запропоновані обставини та задачі ролі в кожному епізоді; з'ясувати взаємостосунки персонажа з іншими дійовими особами; визначити події та факти п'єси які впливають на поведінку та дійову лінію персонажу; з'ясувати місце персонажу в конфліктній системі п'єси; відпрацювати лінію думки персонажа в певній інсценівці.

Тема 13. Аналіз музично-драматургічного твору і ролі .

Аналіз п'єси і ролі за складовими частинами, художнім напрямком і психофізичними відчуттями. Літературний аналіз п'єси. Визначення структури п'єси – факти, події, фабула тощо. Визначення стилістики драматургічного матеріалу і його філософського, соціально-морального змісту тощо. Вивчення особливостей епохи (історичні умови, соціальне положення, національні особливості тощо). Вивчення естетичного шару п'єси – архітектура, музика, образотворче мистецтво, тощо. Вивчення внутрішньої психологічної дії, стремління творчих задач, логіки і послідовності почуттів, внутрішньої характерності. Визначення фізичних задач і дій зовнішньої характерності (грим, костюм, манери, звички, хода). Особисте творче відчуття актора в ролі.

Практичні завдання

Завдання: виявити і відтворити вчинки персонажа в процесі репетицій уривку з драматургічного твору; встановити фізичні задачі і дії персонажу в кожному епізоді; встановити і виконати задачі по всій лінії ролі; знайти в процесі репетицій пластичний малюнок персонажу; виконати засобами

імпровізації безперервну лінію поведінки персонажу за подіями (враховуючи органічне психофізичне існування в “зонах мовчання”); виконати лінію поведінки персонажа спрямовану на розкриття ідеї твору; зробити логіку поведінки дійової особи своєю власною в процесі роботи над роллю; виконати етюди на оволодіння запропонованими обставинами ролі від власного імені в умовах магічного “як би”; виконати етюди на оволодіння запропонованими обставинами ролі.

Тема 14. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.

Визначення змісту та значення фактів і подій для всіх персонажів п’єси, їх ставлення до них. Оцінка фактів і подій як визначальний фактор для виявлення надзавдання ролі, природи, характеру та предмета конфлікту. Оцінка фактів і подій та знаходження психофізичних задач і наскрізної дії ролі. Факти та події як об’єктивний зміст п’єси. Оцінка їх як суб’єктивне ставлення до них актора – творця. Оцінка фактів та подій як основний засіб виявлення провідних рис характеру персонажа.

Аналіз лінії поведінки дійової особи, ставлення до подій та взаємовідносин з іншими персонажами; вивчення актором запропонованих обставин п’єси і ролі (з’ясування всіх умов, в яких діє персонаж: місце дії, час, вчинки, дії, задачі); оволодіння фізичними діями в запропонованих обставинах п’єси. Імпровізація Знаходження і фіксація темпоритму та атмосфери. Народження мізансцен у процесі імпровізаційного пошуку органічної дії. Оволодіння (у процесі створення етюдів) логікою вчинків дійової особи і внутрішнім їх мотивуванням; створення безперервної лінії дії персонажа. Знаходження та визначення разом з режисером наскрізної дії та надзавдання ролі, підпорядкованих ідейному задуму вистави.

Практичні завдання

Завдання: виконати лінію підтексту на основі фрагменту авторського тексту п’єси в процесі словесної взаємодії;

Дослідити разом з режисером запропоновані обставини п’єси і ролі, обрані для роботи; відпрацювати разом з режисером фабулу драматичного твору; визначити послідовний ланцюг задач персонажа; з’ясувати від’ємності поведінки персонажа й актора у пропонованих обставинах п’єси за допомогою магічного “як би”; виконати найпростіші фізичні дії ролі від власного імені, “тут і зараз”; побудувати внутрішній монолог персонажа, виходячи з авторського тексту; виконати етюди на оволодіння “місцем дії”, “часом дії”, “порою року” тощо; виконати етюди у вигородках – “я” – актор у запропонованих обставинах п’єси з реквізитом, деталями костюму, аксесуарами тощо; виконати етюди у вигородках з авторським текстом; народження і фіксація вірних і необхідних мізансцен, пристосувань, темпоритму, атмосфери.

6. 2. Структура навчальної дисципліни.

Денна, заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Всього годин	Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Аудиторні практичні	Самостійна робота	Аудиторні практичні	Самостійна робота
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Мистецтво актора в історичному вимірі.					
Тема 1. Дисципліна «Майстерність актора». Її мета, завдання, система оцінювання. Важливість в підготовці артиста-вокаліста. Історія акторського мистецтва.	8	4	4	1	7
Тема 2. Акторське мистецтво вокаліста. Особливості роботи вокаліста над створенням образу.	8	4	4	1	7
Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	10	6	4	2	8

Тема 4. Види і форми та реалістичні традиції художніх мистецтв.	8	4	4	1	7
Тема 5. Різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів. Комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору).	8	4	4	2	6
Разом за змістовим модулем 1:	**42**	**22**	**20**	**7**	**35**
Змістовий модуль 2. Техніка акторської майстерності.					
Тема 6. Акторська техніка. Елементи внутрішньої техніки актора. Елементи зовнішньої техніки актора.	10	6	4	2	8
Тема 7. Природа сценічного самопочуття. Сценічний етюд та його побудова.	8	4	4	1	7
Разом за змістовим модулем 2:	**18**	**10**	**8**	**3**	**15**
Разом за модулем 1:	**60**	**32**	**28**	**10**	**50**
Модуль 2					
Змістовий модуль 3. Сценічна дія у акторській творчості.					
Тема 8. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості. Мистецтво сценічної дії.	8	4	4	1	7
Тема 9. Сценічне спілкування (взаємодія). Природа словесної взаємодії. Сценічна задача. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.	8	4	4	2	6
Разом за змістовим модулем 3:	**16**	**8**	**8**	**3**	**13**
Змістовий модуль 4. Методика та етапи роботи артиста-вокаліста над художнім образом в творах різних жанрів.					
Тема 10. Методологія роботи співака над образом.	10	6	4	2	8
Тема 11. Етапи роботи актора-вокаліста над роллю.	8	4	4	2	6
Разом за змістовим модулем 4:	**18**	**10**	**8**	**4**	**14**
Змістовий модуль 5. Робота актора над роллю в процесі пізнання.					
Тема 12. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.	8	4	4	1	7
Тема 13. Аналіз музично-драматургічного	8	4	4	1	7

твору і ролі.					
Тема 14. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	10	6	4	1	9
Разом за змістовим модулем 5:	**26**	**14**	**12**	**3**	**23**
Разом за модулем 2 :	**60**	**32**	**28**	**10**	**50**
Всього:	**120**	**64**	**56**	**20**	**100**

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Денна, заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Дисципліна «Майстерність актора». Її мета, завдання, система оцінювання. Важливість в підготовці артиста-вокаліста. Історія акторського мистецтва.	4	7
2.	Тема 2. Акторське мистецтво вокаліста. Особливості роботи вокаліста над створенням образу.	4	7
3.	Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	4	8
4.	Тема 4. Види і форми та реалістичні традиції художніх мистецтв.	4	7
5.	Тема 5. Різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів. Комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору).	4	6
6.	Тема 6. Акторська техніка. Елементи внутрішньої техніки актора. Елементи зовнішньої техніки актора.	4	8
7.	Тема 7. Природа сценічного самопочуття. Сценічний етюд та його побудова.	4	7
8.	Тема 8. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості. Мистецтво сценічної дії.	4	7
9.	Тема 9. Сценічне спілкування (взаємодія). Природа словесної взаємодії. Сценічна задача. Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.	4	6
10.	Тема 10. Методологія роботи співака над образом.	4	8
11.	Тема 11. Етапи роботи актора-вокаліста над роллю.	4	6
12.	Тема 12. Драматургія – першооснова для створення	4	7

	сценічного образу.		
13.	Тема 13. Аналіз музично-драматургічного твору і ролі.	4	7
14.	Тема 14. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	4	9
	Всього:	**56**	**100**

8. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

1. Творчий.
2. Практичний.
3. Пояснювально-ілюстративний.
4. Репродуктивний.
5. Аналіз.
6. Пошуковий.
7. Бесіда.
8. Діалог.
9. Демонстрація і обговорення відеоматеріалів.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти, наявність апаратури для відтворення аудіо записів, фонограм «мінус» та відеозаписів.

10. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

10. 1. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Самостійна робота студента з дисципліни «Майстерність актора» є невід'ємною частиною навчального процесу. Вона здійснюється за спрямуванням викладача, який спрямовує її в залежності від тематичних завдань. Кожна тема дисципліни передбачає теоретичну та практичну складову. Серед завдань - постійне опрацювання літератури, інших інформаційних джерел, аналізування та узагальнення отриманої

інформації, виконання практичних завдань, відпрацювання та вдосконалення елементів акторської техніки, виховання особистісних якостей – професійної дисципліни, поведінки, збагачення власної уяви, виховання прагнення до досконалості, художнього мислення, художнього смаку. Відвідування вистав, концертів, фестивалів, конкурсів та подій, відповідно до обраної професії.

Систематичне і якісне виконання студентом завдань самостійної роботи сприяє професійній підготовці його як вокаліста-актора, що є вимогою сьогодення до сучасного розуміння професії співака.

Завдання для самостійної роботи

Тема 1.

1. Визначити принципи акторського виконання в шкільному театрі на Україні (письмова відповідь).
2. Прослідкувати еволюцію акторської майстерності у створенні сценічного образу від античного до сучасного театру.
3. Провести спостереження за навколишньою дійсністю в усіх дрібних деталях для подальшого використання у практичній сценічній роботі та записати у робочий зошит.

Тема 2.

1. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем в музичному театрі.
2. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем у психологічному театрі.

Тема 3.

1**.** Виконати лінію фізичної дії в етюді на вільну тему.
2. Прослідкувати взаємозв’язок між фізичною та психічною дією в етюді на задану тему.

Тема 4.

1. Прослідкувати реалістичні тенденції створення образів акторами театру корифеїв.

Тема 5.

1. Визначити основні різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів.
2. З’ясувати зміст поняття “ комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору) ”
3. Зробити поетапний аналіз музично-драматичного твору для виконання цого на сцені.

Тема 6.

1. Створити одиночний етюд на основі «емоційної пам’яті».

2. Створити на основі запропонованого матеріалу за допомогою «уяви» та «фантазії» сценічний етюд.
3. Відпрацювати елементи м'язового тренінгу.
4. Провести тренінг уваги органів чуттів.
5. Відпрацювати методику проведення вправ на елементи внутрішньої техніки актора.

Тема 7.

1. Засвоїти комплекс вправ, спрямованих на ліквідацію власних сценічних "зажимів".
2. Засвоїти комплекс вправ на координацію рухів.
3. Визначити особисті м'язові недоліки.
4. Робота над рефератом «Характеристика образу вокального твору».

Тема 8.

1. Відпрацювати тренінг елементів внутрішньої акторської психотехніки для створення сценічного самовідчуття.
2. Відпрацювати елементи психічних самовідчуттів людини – закоханість, божевілля, відчуття страху тощо.

Тема 9.

1. Прослідкувати взаємозв'язок між фізичною та психофізичною дією персонажу.
2. З'ясувати роль взаємодії (спілкування) у виявленні характеру персонажа.
3. Відпрацювати прийоми усунення особистих творчих недоліків:
   а) м'язових «зажимів»;
   б) недостатньої творчої уяви;
   в) недостатньої емоційної пам'яті;
   г) мовних недоліків (дикційних, голосових тощо);

Тема 10.

1. Виконати вправи на використання емоційної пам'яті в процесі створення словесної взаємодії.
2. Виконати завдання на емоційне сприйняття творів образотворчого мистецтва, музики та поетичних творів.
3. Підготовка вправ на словесну взаємодію, враховуючи зауваження, одержані на практичних заняттях.
4. Які є види пам'яті?
5. Що таке емоційна пам'ять?
6. Які засоби накопичення та розвитку емоційної пам'яті?
7. Як використовується емоційна пам'ять у словесній взаємодії?

Тема 11.

1. Засвоїти методику роботи над роллю.

2. Оволодіти методикою створення характеру, виходячи з надзавдання актора.
3. Охарактеризувати три принципи сприйняття драматургічного твору.
4. Визначити “зерно” ролі.
5. Визначити “другий план ” ролі.
6. Виконати зміну фізичних самовідчуттів ролі.
7. Оволодіти “ зонами мовчання ” ролі.
8. Які принципи за В.Немировичем–Данченком визначають аналіз та синтез сценічного образу?

Тема 12.

1. Занотувати перші враження про музично-драматичний твір (п’єса, партитура, пісня та роль).
2. Зібрати матеріали про персонаж для ролі
3. Визначити головні події та конфлікт п’єси, в якому виявляються основні риси характеру персонажа.
4. Робота над рефератом на тему «Етапи роботи над роллю \ образом»;

Тема 13.

1. Скласти «досьє» персонажу (збір за п’єсою матеріалів про дійову особу): автор про персонаж, персонаж про себе, інші дійові особи про персонаж.
2. Викласти (письмово) особисті життєві спостереження, враження, пов’язані з темою персонажа.
3. Дати аналіз відображеної дійсності в музично-драматичному творі (п’єсі, опері, пісні), обраній для практичної роботи.
4. Простежити розвиток характеру персонажа залежно від розвитку конфлікту п’єси.
5. Визначити фабулу драматургічного твору.
6. Простежити лінію ролі у фабульній структурі обраної п’єси.
7. Визначити пропоновані обставини ролі в обраній п’єсі.

Тема 14.

1, Знайти в процесі репетицій пластичний малюнок персонажу.
2. Пошуки пристосувань для реалізації конфліктної ситуації у процесі репетицій.
3. Виконати засобами імпровізації безперервну лінію поведінки персонажу за подіями (враховуючи органічне психофізичне існування в “зонах мовчання ”).
4. Виконати вправи на оволодіння логікою авторського тексту.

5. Виконати декілька варіантів сценічної дії відповідно до завдань режисера і відібрати найбільш наближений до ідеї твору та індивідуальності студента.
6. Вивчити епоху, відображену в п'єсі: історичні, соціальні, релігійні, естетичні, побутові особливості часу.
7. Виконати вправи на виправдання запропонованих обставин п'єси і ролі.
8. Дати характеристику взаємовідносин з іншими дійовими особами п'єси.
9. Зафіксувати передчуття надзавдання ролі.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

11. 1. Основна література

1. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. – 232 с.

2. Барніч М. М. Майстерність актора. Техніка «обману» : навч. посібник, вид 2 –ге. – К. : Ліра, 2016. – 304 с.

3. Заворотній Т. Г. Психофізична техніка та тренінг актора : навч. посібник. Рівне : РДГУ, 2006. – 270 с.

4. Курбас Л. Філософія театру : упорядник М. Г. Лабінський. К. : Основи, 2001, - 917 с.

5. Хім'як В. А. Акторська майстерність : тренінг : навчально-методичний посібник / В. А. Хім'як. Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2014. – 96 с.

10. 2. Допоміжна література

1. Богатирьов В. О. Ідеї Леся Курбаса та традиції виховання актора в українській театральній школі. Наукові записки Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка. «Мистецтвознавство». Тернопіль, 2010, № 1, - С. 148- 153.

2. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Пітер Брук, Львів. : Видавничий центр ЛНУ ім.. І. Франка, 2005. -136 с.

3. Лідер Д. Д. Театр для себе, К. : - Факт, 2014. - 114 с.

4. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / ред. Сідоренко В. та ін.. К. : Інтертехнологія, 2006. – 1054 с.

5. Шаварський О. М. Як стати актором, К. :. Логос, 2011. – 572 с.

10. 3. Інформаційні джерела мережі Інтернет

1.https://www.dissercat.com/content/stsenicheskoe-masterstvo-opernogo-artista-v-kontekste-akterskoi-shkoly-fi-shalyapina (Кузнєцов Н. І. Сценічна майстерність оперного артиста в контексті акторської школи Ф. І. Шаляпіна).

2. http://ukr.sovfarfor.com/teatr-kno/415-notatky-literaturu-pytan-opernogo-mystectva.html (нотатки про літературу з питань оперного мистецтва).

Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н. р. зі **змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Акторська майстерність», була покращена система оцінювання за модулем, внесено зміни до тематичної змістовності модулів та переглянуто зміст тем, оновлено список рекомендованих джерел. Приведено у відповідність до нового Навчального плану розподілення годин на кожен модуль (семестр), аудиторні (практичні) та години самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____А. І. Кочерга
(підпис)

Робоча програма перезатверджена на 20 22 / 20 23 н.р. **зі змінами**.

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Майстерність актора» було переглянуто і складено список джерел інформації з опорою на україномовні та вітчизняні посібники, підручники і науково-методичні праці. Переглянуто список компетентностей і програмних результатів навчання, відповідно до «Освітньо-професійної програми «Спів» 2022 року.

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____А. І. Кочерга
(підпис)